

Kunnan konserniohjeessa luodaan puitteet ensisijaisesti kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen, yhteisyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa.

Konserniohje 2010

Taipalsaaren kunta

Kunnanvaltuuston hyväksymä 15.9.2010 § 48

Sisällys

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite.....	2
2. Soveltamisala	2
3. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen.....	3
4. Konserniohjeen sitovuus	3
5. Kunnanvaltuuston ja konsernijohtoon tehtävät	3
6. Konserniraportointi	4
7. Keskitetyt konsernitoiminnot.....	5
8. Takauksen ja vakuuden sekä taloudellisen tuen antaminen.....	6
9. Konsernipalvelut.....	6
10. Hyvä hallintotapa	7
11. Konserniohjeen valvonta ja muu ohjeistus	9

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kunnan konserniohjeessa luodaan puitteet ensisijaisesti kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen, yhteisyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa.

Konserniohje yhtenäistää yhteisöjen ohjauksen, lisää toiminnan läpinäkyvyyttä, parantaa kunnan yhteisöstä saaman tiedon laatua ja tehostaa tiedonkulkua.

Konserniohjeen keinoilla pyritään tytäryhteisöjen keskinäisen yhteistyön lisäämiseen siten, että niiden toiminnoissa huomioidaan konsernin kokonaisuutta.

Kunnan omistajapolitiikka on johtamisen väline, joka luo puitteet kunnan menestykselliselle toiminnalle. Kunnan omistajapolitiikan tavoitteena on turvata kunnan pitkäjänteinen toiminta ja varmistaa kunnan pääoman käyttöön sekä omaisuuden hankintaan ja hoitoon liittyvä päätöksenteon systemaattisuus, pitkäjänteisyys ja pääomien käytön tehokkuus.

Konserniohjeiden antaminen perustuu kuntalain 13 §:ään, jonka mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista, konserniohjauksen periaatteista ja hallinnon järjestämisen perusteista.

2. Soveltamisala

Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Tytäryhteisöllä tarkoitetaan tässä ohjeessa sekä kunnan tytäryhteisöjä että niiden tytäryhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä sekä yhteisyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5§:ssä tarkoitettu määräysvalta. Kunnan osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 8 §:n tarkoittamaa osakkuusyritystä.

Kunnan kuntakonserniin kuuluu kunnan 100 % omistama Kiinteistö Oy Taipalsaaren Asunnot ja kunnalla on osakkuusyhtiönä As Oy Saimaanharjun Kuha-tie (38,57 %). Taipalsaaren Kunta on lisäksi jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

1. Etelä-Karjalan Sosiaali- ja Terveystieteiden tutkimuskeskus (2,93 %)
2. Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä (1,58 %)
3. Etelä-Karjalan liitto (3,21667 %)
4. Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymä (0,573249 %)

3. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Kunnanvaltuusto hyväksyy konserniohjeet olemaan voimassa toistaiseksi.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa.

4. Konserniohjeen sitovuus

Valtuuston hyväksymää konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on syytä ilmoittaa ristiriidasta välittömästi konsernijohdolle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

5. Kunnanvaltuuston ja konsernijohdon tehtävät

Konsernijohdolla tarkoitetaan kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa.

Kunnanvaltuusto

- hyväksyy strategiat, joita sovelletaan soveltuvin osin myös konsernin tytäryhteisöjen toimintaan ja sen kehittämiseen,
- päättää kuntakonsernille ja sen tytäryhteisöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista kunnan talousarvion käsittelyn yhteydessä,
- arvioi toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen vuosittain tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä ja
- hyväksyy konserniohjeet.

Kunnanhallitus

- valitsee kunnan edustajat tytär- ja osakkuus- sekä yhteisyhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin sekä nimeää kunnan edustajat näiden yhteisöjen hallituksiin,
- käyttää omistajapuhevaltaa tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä, säätiöissä ja kunnan osakkuus- sekä yhteisyhteisöissä sekä antaa ohjeet kuntaa näiden hallintoelimissä edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin,
- vastaa tytäryhteisöjen valvonnan järjestämisestä ja saa käyttöönsä yhteisön toiminnan ja tulosten arviointiraportit vuosittain sekä
- raportoi valtuustolle vuosittain yhtiöille asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Kunnanjohtaja

- johtaa kuntakonsernia kunnanhallituksen alaisuudessa ja vastaa konserniohjauksen toteuttamisesta,
- valvoo konserniyhteisöjen toimintaa ja konserniohjeen noudattamista sekä tarvittaessa tekee vaadittavista toimenpiteistä ehdotuksia kunnanhallitukselle ja
- voi olla läsnä ja käyttää puhevaltaa tytäryhteisöjen hallitusten kokouksissa.

Hallintojohtaja vastaa kunnanjohtajan alaisuudessa konserniohjauksen toteuttamisesta erikseen sovittavan työnjaon mukaisesti ja voi olla läsnä ja käyttää puhevaltaa kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen hallitusten kokouksissa. Sama koskee kunnanjohtajan tarvittaessa erikseen määräämää muuta kunnan johtoryhmän jäsentä.

6. Konserniraportointi

Tytäryhteisöt

Toiminnasta ja taloudesta raportointi

- Tytäryhteisöt ja kunnanhallituksen nimeämät edustajat raportoivat kirjallisesti kunnanhallitukselle yhteisön toiminnasta ja taloudesta 4 kuukauden välein. Raportointi tapahtuu kunnanhallituksen määrääminä ajankohtina.

Toiminnan ja talouden suunnittelu

- Jokainen tytäryhteisö laatii toiminta- ja taloussuunnitelman osaksi kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmaa.
- Kunnan talousarvion laadintaohjeissa ohjeistetaan myös tytäryhteisöjen toiminta- ja taloussuunnitelman laatimista

Konsernitilinpäätös

- Kaikkien tytäryhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi. Tytäryhteisöt järjestävät kirjanpidon yhtenäisesti siten, että yhteisöjen tilinpäätöksistä voidaan laatia kunnan määräysvallassa olevia yhtiöitä koskeva konsernitilinpäätös.

Tiedonantovelvollisuus

- Kunnan tytäryhteisön toimitusjohtajan ja hallituksen tai sitä vastaavan toimielimen on pyydettyä annettava konsernijohdolle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot sekä muut niiltä pyydetyt tiedot ja selvitykset.

Osakkuusyhteisöt ja yhteisyhteisöt

Tiedonantovelvollisuus

- Kunnan osakkuus- ja yhteisyhteisön toimitusjohtajan ja hallituksen tai sitä vastaavan toimielimen on pyydettyä annettava konsernijohdolle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot sekä, ellei laista muuta johdu, muut niiltä pyydetyt tiedot ja selvitykset.

7. Keskitetyt konsernitoiminnot

Hankinnat

- Hankintoja tehdessään tytäryhteisöt noudattavat julkisista hankinnoista annettuja säädöksiä ja Taipalsaaren kunnan hankintaohjetta. Hankinnoissa käytetään hyväksi yhteishankintojen kilpailuttamismahdollisuuksia (Etelä-Karjalan hankintapalvelut).
- Tytäryhteisöjen tulee hankintoja tehdessään pyytää tarjoukset myös kunnalta ja/tai kuntakonsernin muilta yhteisöiltä, silloin kun niiltä on kyseinen palvelu tai tuote saatavissa. Konsernin sisäisissä hankinnoissa tulee huomioida julkisia hankintoja koskevien säännösten asettamat ehdot ja rajoitukset.

Rahoituksen järjestäminen ja sijoitukset

- Tytäryhteisöjen rahoitus pyritään mahdollisuuksien mukaan järjestämään keskitetysti siten, että päästään koko konsernin osalta optimaalisiin rahoitusehtoihin.
- Konsernissa selvitetään mahdollisuus konsernitalin käyttöönottamiseen.
- Sijoitustoiminta järjestetään yhteisesti kunnan taloushallinnon kautta tai sen antamien ohjeiden mukaisesti.

Henkilöstöpolitiikka

- Tytäryhteisöt noudattavat toiminnassaan kunnan henkilöstöpolitiikan periaatteita.
- Henkilöstöhankinnassa tulee tytäryhteisöjen ottaa huomioon mahdolliset konsernin sisäiset henkilöstön siirtotarpeet.
- Tytäryhteisöt liittyvät jäseneksi kuntatyönantajan perustamaan työnantajayhteisöön, ellei yhtiön toiminnan laadun vuoksi jonkun yhtiön osalta muuta päätetä.
- Tytäryhteisöt liittyvät tarvittaessa Kuntien Eläkevakuutuksen jäsenyhteisöiksi.

8. Takauksen ja vakuuden sekä taloudellisen tuen antaminen

Tytäryhteisöt voivat myöntää takauksia ja antaa muita vakuuksia enemmistöinä omistamiensa yhtiöiden luottojen ja muiden sitoumusten täyttämisen vakuudeksi.

Tytäryhteisöt eivät saa antaa taloudellista tai muuta tukea poliittiseen toimintaan.

9. Konsernipalvelut

Konsernipalvelut tuotetaan keskitetysti tarkoituksenmukaisessa laajuudessa hankinta- ja volyymietujen sekä ammatti- ja erityisosaamisen turvaamiseksi. Olemassa olevia palvelurakenteita muutetaan konsernipalvelujen käytön niin edellyttäessä siten, että toimintaedellytykset palvelun tuottamisessa turvataan.

10. Hyvä hallintotapa

Tytäryhteisöt omistaa julkisyhteisö, jonka tehtävää tytäryhteisöt toteuttavat. Tytäryhteisöt toimivat kunnan nimissä. Tytäryhteisöjen tulee toiminnassaan noudattaa hallintolain 2 luvusta ilmeneviä hyvän hallinnon perusteita.

Tytäryhteisöjen toiminta tulee järjestää hyvän hallintotavan mukaisesti. Niiden tulee toimia avoimesti, läpinäkyvästi ja vastuuntuntoisesti siten, että yhteisö organisoidaan ja sen toimintaa suunnitellaan, johdetaan ja harjoitetaan noudattaen ammatillisia, liiketalouden ja lainsäädännön vaatimuksia sekä kestävä kehityksen periaatteita ja että yhteisö hoitaa varojaan huolellisesti, tuottavasti ja taloudellisesti.

Kuntakonsernin toiminnasta tulee saada oikea ja rehellinen kuva riippumatta toiminnan organisoinnin muodosta.

Kuntayhtymissäkin, jotka hoitavat palvelusopimuksessa määritellyllä tavalla kunnan järjestämistä olevat tehtävät, noudatetaan hyvän hallinnon periaatteita jo siitä syystä, että ne ovat luonteeltaan julkisoikeudellisia.

Esteellisyys kuntakonsernissa

- Esteellisyyden osalta noudatetaan sekä kuntalain että osakeyhtiölain asiansanomaisia säännöksiä.
- Kunnallinen luottamushenkilö ei ole esteellinen käsittelemään tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien asioita kunnan toimielimessä, vaikka hän toimiikin samanaikaisesti näiden yhteisöjen hallinnossa.
- Esteellisyys syntyy kuitenkin tapauksissa, joissa kunnan ja yhteisön edut ovat ristiriidassa tai kun asian tasapuolinen käsittely edellyttää, ettei henkilö osallistu asian käsittelyyn. Tällöin henkilö ei saa ottaa osaa asian käsittelyyn kunnan toimielimissä.
- Tytäryhtiön hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja ei saa osallistua yhtiön hallituksessa hänen ja yhtiön välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn eikä hän saa myöskään ottaa osaa yhtiön ja kolmannen osapuolen välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn, mikäli hänellä on odotettavissa siitä olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa yhtiön edun kanssa. Edellä mainittua sovelletaan myös oikeudenkäyntiin tai muuhun puhevallan käyttämiseen.

Riskienhallinta, varautuminen ja valmiussuunnittelu

- Tytäryhteisöjen riskienhallinta järjestetään noudattaen yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa kunnan kanssa. Tytäryhteisöjen tulee valmiussuunnitelmin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös erityistilanteissa ja poikkeusoloissa.

Vakuuttaminen

- Kuntakonsernin vakuutukset pyritään ottamaan keskitetysti siten, että päästään konsernin kokonaisedun kannalta parhaisiin vakuuttamisen ratkaisuihin.

Sisäinen valvonta

- Tytäryhteisöjen sisäinen valvonta järjestetään noudattaen yhtenäisiä sisäisen valvonnan toimintaperiaatteita kunnan kanssa (sisäisen valvonnan ohje).

Kuntakonsernin tarkastus ja valvonta

- Konsernijohto voi määritellä yhtiöiden toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurantaan, analysointia ja raportointia varten tunnuslukuja ja mittareita, joilla tytäryhteisöjen toiminnan kannattavuutta, vaikuttavuutta ja talouden tilaa kuntakonsernissa voidaan arvioida.
- Tarkastuslautakunta huolehtii kuntakonsernin hallinnon ja talouden tarkastamisen yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunnan tehtäviin ja toimivaltuuksiin kuuluu koko kuntakonsernin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi. Tarkastuslautakunnan tekemää arviointia varten tulee kiinnittää huomiota tunnuslukujen ja mittareiden asettamiseen, joilla kunnan ja tytäryhteisöjen toimintaa arvioidaan.
- Yhtiöt ovat velvollisia antamaan tarkastuslautakunnalle ja kunnan tilintarkastajalle tarpeelliset tiedot ja avustamaan niiden saamisessa.
- Kunnanhallitus antaa yhtiökokouksessa tai vastaavissa elimissä kuntaa edustaville henkilöille tilintarkastajan valintaa koskevaa asiaa käsiteltäessä noudatettavat ohjeet.

Omistajan ennakkohyväksyntä

- Tytäryhteisön tulee saada kunnanhallituksen ennakkohyväksyntä seuraaviin toimenpiteisiin:
 1. tytäryhteisön perustaminen ja tytäryhteisörakenteen muuttaminen, yhteisön toiminta-ajatuksen tai omistajarakenteen muuttaminen,
 2. yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan,
 3. yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen,
 4. yrityskaupat ja toimintaan nähden merkittävät kiinteistökaupat ja
 5. periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset.
- Konsernijohto voi erikseen antaa täydentäviä määräyksiä toimenpiteiden saattamisesta ennakolta kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

Tiedottaminen konsernia koskevissa asioista

- Kuntalain 29 §:n mukaan kunnan on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen yhteisön tai säätiön toiminnasta silloin, kun se hoitaa kunnallista tehtävää.
- Tytäryhteisöjen tiedottamisen tulee olla avointa ja aktiivista sekä konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa tukevaa. Tytäryhteisöt ovat omalta osaltaan velvollisia noudattamaan tiedottamisessa ja tietojen antamisessa kuntalakia ja voimassaolevaa kunnan viestintään liittyvää ohjeistusta sekä julkisuus- ja salassapitosäännöksiä.
- Tytäryhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten kunnalle sen tarvitsemat tiedot.
- Tytäryhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisön puolella hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolella kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

11. Konserniohjeen valvonta ja muu ohjeistus

Konsernijohto valvoo konserniohjeiden noudattamista. Kunnanhallituksella on oikeus tarvittaessa antaa ohjetta koskevia täydentäviä määräyksiä.